

Dokument „Přístup České republiky k Evropské bezpečnostní a obranné politice“, který dne 27. října 2004 schválila vláda ČR, se stal výchozím předpokladem a základem pro budování rámcového zdroje podílu AČR na výstavbě CZE/SVK Battle Group EU.

Na zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC), konaném dne 21. listopadu 2005 za účasti ministrů obrany členských států EU, ministři obrany České republiky Karel Kühnl a Slovenské republiky Juraj Liška přednesli společné rozhodnutí vytvořit česko-slovenské bojové uskupení EU. V rámci tohoto jednání bylo oběma ministry podepsáno „Společné komuniké k výstavbě česko-slovenského bojového uskupení EU“ (CZE/SVK Battle Group EU) s určením pro zařazení do sil rychlé reakce EU s pohotovostí k možnému nasazení do integrované expediční operace v druhé polovině roku 2009.

Battle Group není novým výtvozem, speciálně vybudovaným a přizpůsobeným k vedení krizových operací EU. Právě naopak, Battle Group je obecně po celá desetiletí ve vojenství (především u válečného námořnictva) užívaný pojem pro označení uskupení sil a prostředků určených k vedení manévrového způsobu ozbrojeného boje. V podstatě je Battle Group definována jako „nejmenší soběstačná vojenská jednotka, která může být nasazena do operačního prostoru k vedení nepřetržité operační činnosti po vymezenou dobu“.

Budování Battle Groups EU v souladu s přijatou koncepcí je pozoruhodně rychlé. Zárodek konceptu (koncepce) Battle Groups vychází z tzv. helsinského **hlavního cíle budování sil EU** vyhlášeného v roce 1999. Důležitým faktorem, zajišťujícím operační hodnotu Battle Groups, byly zkušenosti získané v průběhu operace *Artemis* v roce 2003, kdy poměrně malé síly EU vstoupily rozhodným způsobem do konfliktu, odehrávajícím se v nepokojí zmítané východní oblasti Demokratické republiky Kongo a zajistily na krátkou dobu relativní mír a stabilitu.

I když realizace koncepce budování Battle Groups EU byla poměrně rychlá, existuje ještě stále mnoho nedořešených problémů. Množství stávajících prostředků strategické přepravy – pro uskutečnění operačního záměru překonat velké vzdálenosti v krátkém časovém rozpětí – je nedostačující. Vyřešení této problematiky nutně vyžaduje další analytickou práci a přijetí následných politických rozhodnutí s cílem nalézt přijatelná řešení problému strategické přepravy, která budou ekonomicky únosná. Kombinace námořní, vzdušné a pozemní přepravy musí být náležitým způsobem promyšlena a propracována. Dalším problémem zůstává dostupnost některých důležitých specifických schopností (prostředky taktické vzdušné přepravy, letectvo přímé podpory, mobilní chirurgické týmy, operační záloha a dostatek sil pro vedení speciálních operací).

I. Výstavba Battle Groups v rámci Evropské unie

Hlavní cíl výstavby sil EU 2010

S přijetím tzv. **evropské bezpečnostní strategie** v prosinci 2003 členské státy EU stanovily nový hlavní cíl, odrážející vývoj v oblasti strategického prostředí a technologií. V květnu 2004

ministři obrany členských států EU přijali hlavní cíl výstavby sil EU 2010 (HG 2010), který byl později schválen na zasedání Evropské rady, konaném v červnu 2004 v Bruselu. Hlavní cíl výstavby sil EU 2010 je výzvou členským státům EU, aby byly schopny s uplatněním naprosto jednotného přístupu rokem 2010 provést rychlou a rozhodnou akci v celém spektru krizových operací uvedených ve Smlouvě o Evropské unii. Jedním z hlavních milníků k dosažení horizontu roku 2010 je:

Dovršení výstavby Battle Groups EU rychlého nasazení (plných operačních schopností bylo dosaženo 1. 1. 2007).

S cílem usnadnit specifikaci vojenských schopností podstatných pro naplnění hlavního cíle výstavby sil EU 2010 bylo dále vypracováno pět hlavních scénářů pro použití sil.

K pokrytí časového období sahajícího za horizont roku 2010 vydala Evropská obranná agentura „**Výchozí dlouhodobou vizi k dosažení potřebných evropských obranných schopností a kapacit**“, která obsahuje klíčové aspekty budoucího vojenského prostředí s dalekosáhlými dopady pro vedení vojenských operací ESDP okolo roku 2025. Dokument je kompilátem tří rozdílných částí, které obsahují prognostické výstupy z Institutu pro bezpečnostní studia EU (část 1), Vojenského výboru a štábu EU (část 2) a Evropské obranné agentury (část 3).

Rozdílnost v přístupu k realizaci konceptu Battle Group

Realizace konceptu Battle Group EU se stala zdrojem důležitých podnětů k přeměně ozbrojených sil členských států EU do adekvátních a soudobých organizačních struktur. Koncept Battle Group zároveň vytvořil předpoklady ke zvýšení spolupráce mezi členskými státy EU v oblasti zajišťování obrany. To se pozitivně odrazí i v dalších společných projektech uskutečňovaných ve sféře obranné politiky a bezpečnosti.

V současnosti budované Battle Groups EU však nejsou homogenními celky a odlišují se různou úrovní požadavků a standardů kladených jak na výcvik, tak technické vybavení. U Battle Groups budovaných na národním základě představují tyto rozdíly menší problém než u mnohonárodních formací. Proto v současné době vyvstává potřeba, aby byl zodpovědnými institucemi EU vypracován a schválen souhrn zásad a norem pro provádění přípravy a výcviku s cílem zajistit, že případné nasazení jedné nebo více Battle Groups bude realizováno v rámci společného standardu EU.

Existuje rovněž hmatatelný rozdíl v pohledu na bezpečnostní problematiku mezi velkými a zavedenými členy EU a menšími, nedávno přijatými státy. Zatímco velké a zavedené členské státy EU se zaměřují téměř výhradně na integrované expediční operace, menší členské státy EU střední a východní Evropy, přestože mnoho z jejich obranného úsilí je vynakládáno na spolupráci pro vedení expedičních mírových a krizových operací, jsou stále znepokojeny obavami o svoji teritoriální integritu. Geopolitická poloha a trpké historické zkušenosti stále hrají značnou roli v pohledu na dosažení optimální rovnováhy mezi zajištěním teritoriální obrany a vedením expedičních operací.

Jádro převážné většiny Battle Groups se skládá z mechanizovaných jednotek pozemních sil. Existuje málo námořních a vzdušných prostředků, které mají plánovanou dosažitelnost pro vedení operace Battle Group.

Velká vzdálenost k provedení strategického přesunu, množství různorodých a ambiciózních úkolů stanovených pro dvě Battle Groups zařazené do pohotovosti jsou nejslabším místem celého konceptu Battle Group.

Přesné vyspecifikování a zařazení dalších bojových komponentů (námořního, námořně výsadkového, vzdušných sil a operační zálohy) především z kategorie strategických a operačních prostředků přímo do sestavy operačního svazku Battle Group do značné míry vyřeší tento problém. Do úvahy musí být také vzaty stagnující nebo stále se snižující finanční rozpočty na zajištění obrany v členských státech EU, nepřetržité technologické změny a paralelnost v budování sil mezi EU a NATO. Jak se ukazuje k dispozici není dostatek prostředků k budování oddělených schopností jak na straně EU, tak NATO.

Současně s tímto faktem je NATO vystaveno tlaku, aby se přizpůsobilo a dále rozvíjelo v souladu s linií schválenou členskými státy NATO. Budoucí role NATO na poli transatlantické bezpečnostní spolupráce však může být rozšířena, jestliže dojde ke zvýšení spolupráce na vývoji sil a prostředků budovaných členskými státy EU.

Hranice mezi pojetím „vedení ozbrojeného boje“ NATO a „oddělení bojujících stran silou“ Battle Group EU se bude v moderním operačním prostředí stále více stírat. Paralelní budování sil může vést ke zúžení rozdílů v technologické vyspělosti mezi USA a EU. Základem pro takovou spolupráci se mohou stát síly rychlé reakce NATO a Battle Groups EU. Ministerstvem obrany USA (Pentagonem) je budování Battle Groups EU posuzováno jako pozitivní vývoj v oblasti evropského vojenství.

Trvalá strukturální spolupráce

Jedním z faktorů, který se také podílel na vytvoření podnětů pro vypracování koncepce Battle Group, byla myšlenka rozšířit integrovanou metodu „trvalé strukturální spolupráce“ i do oblasti bezpečnosti a obrany. Tato myšlenka se vynořila v průběhu vyjednávání o Evropské ústavní smlouvě. Základní ideou bylo, aby se stať o trvalé strukturální spolupráci stala zdrojem podnětů pro rozvoj větších a kvalitnějších vojenských schopností u členských států EU. V závěru jednání byl vypracován protokol o trvalé strukturální spolupráci v následujícím znění:

Článek 1

Trvalá strukturální spolupráce uvedená v článku I-41 (6) evropské ústavní smlouvy bude otevřena kterémukoliv členskému státu EU, který se zavazuje ode dne platnosti evropské ústavní smlouvy:

- postupovat intenzivněji v rozvoji svých obranných schopností prostřednictvím budování svého národního podílu a v případě potřeby účasti na budování mnohonárodních sil, hlavních evropských zbrojních programech a účasti na činnosti Evropské obranné agentury v oblasti vývoje obranných schopností, výzkumu, akvizic a vyzbrojování,
- mít schopnost nejpozději do roku 2007 poskytnout – buď jako národní prvek nebo jako komponent mnohonárodního uskupení sil – požadované bojové jednotky předurčené pro plnění plánovaných misí a budovaných na taktické úrovni jako Battle Group s podpůrnými prvky včetně přepravních prostředků a logistiky (tyto bojové jednotky musí být, zejména na žádost OSN, schopny splnit úkoly uvedené v článku III-309 [1] během 5 až 30 dnů a musí být schopny v počátečním období vyvíjet nepřetržitou operační činnost po dobu 30 dnů, s možným prodloužením této doby přinejmenším až na 120 dnů).

To skýtá možnost, že v budoucnosti, v případě, kdy Evropská ústavní smlouva (Reformní smlouva o EU z 23. 6. 2007) vstoupí v platnost, budou požadavky spojené s konceptem Battle Group využity jako kritéria pro participaci členských států EU pro naplňování ustanovení o trvalé strukturální spolupráci. Toto ustanovení navíc umožní skupině nebo širšímu uskupení členských států EU vytvořit v rámci bezpečnostní a obranné dimenze EU vlastní platformu a tím přinejmenším neformálně získat větší vliv nad procesem evropské bezpečnostní a obranné politiky. Z tohoto důvodu může v budoucnosti nastat jednoznačnější korelace mezi velikostí a významem podílu jednotlivých členských států EU na realizaci konceptu Battle Group a možností účasti na trvalé strukturální spolupráci.

Podíl členských států EU na realizaci konceptu Battle Group EU

Členské státy EU mají několik možností se podílet na realizaci konceptu Battle Group:

1. Při vysoké úrovni politicko-vojenských ambic a v závislosti na vojenské vyspělosti mohou jednotlivé členské státy EU poskytnout Battle Group čistě národní (síly a prostředky operačně manévrového prvku jsou součástí ozbrojených sil jednoho státu). Avšak oblast velení a řízení, v jakékoliv formě, vždy zůstává mnohonárodní.
2. Vycházet z konceptu nosného státu a poskytnout Battle Group, do které jeden členský stát EU přispívá bojovými prvky, zatímco ostatní státy pro Battle Group vyčleňují složky bojové podpory a všestranného bojového zabezpečení.
3. Vytvořit mnohonárodní Battle Group, pro kterou všechny zúčastněné státy vyčleňují zdrojový rámec sil a prostředků za účelem vytvoření jednotlivých komponentů Battle Group.
4. Poskytnout vybrané vojenské schopnosti k podpoře nebo zabezpečení činnosti Battle Group.

Zjevnou výhodou národních Battle Groups je vysoký stupeň jejich homogenity, co se týká překonávání jazykové bariéry, přípravy a systému velení a řízení. To vede k vytvoření vysoké úrovně bojové efektivity a interoperability, které jsou životně důležité pro úspěšné vedení operací na vynucení míru. Nadto možnost zasazení národní Battle Group je lépe zajištěna, protože pouze jeden členský stát EU přijímá stěžejní a konečné rozhodnutí k provedení operace.

Vojenská závislost na ostatních členských státech je podstatně nižší než u Battle Groups s mnohonárodním složením. Nevýhodami národních Battle Groups jsou: vysoké finanční náklady na zabezpečení jejich činnosti a skutečnost, že nemohou působit jako hnací síla pro zvýšení vojenské spolupráce s ostatními členskými státy EU. Navíc v okamžiku, kdy dochází k zahájení operace Battle Group, se z politického hlediska jeví výhodnějším sdílet všechna možná rizika spolu s ostatními členskými státy EU.

Požadavkem EU je mít ve stálé pohotovosti dvě Battle Groups s dobou rotace šest měsíců. Množství Battle Groups předurčených k zařazení do pohotovosti se stále mění v závislosti na závěrech konferencí k budování Battle Groups EU, které se konají dvakrát v roce (květen a listopad). V rámci těchto konferencí předkládají členské státy EU své závazky pro výstavbu Battle Groups na další období. EUMS vede plán rotace všech Battle Groups zařazených do pohotovosti na období pěti let. Plán rotace je na základě principu každoročního posunu aktualizován po skončení každé konference. Konference k budování Battle Groups EU konaná

v květnu 2007 upřesnila závazky pro rok 2012. Počet Battle Groups EU má každoročně vzrůstající tendenci.

Význam politického aspektu systému rotace spočívá v tom, že členské státy EU, které se podílejí na zařazení dvou Battle Groups do pohotovosti, budou se vši pravděpodobností vystaveny velkému politickému tlaku na provedení operace, jestliže převážná většina členských států EU bude považovat provedení takové operace za žádoucí nebo nezbytné.

Tato skutečnost bude klást zvláště velké nároky na Battle Groups, které jsou vybudované na příspěvcích menších členských států EU. Tyto státy v minulosti měly tendenci záměrně nebo z nouze přenechávat na Francii nebo Velké Británii zodpovědnost za vedení nezbytných a nebezpečných krizových operací.

To z politických důvodů nebude nadále možné a nebo to bude přinejmenším mít za následek ztrátu politické důvěry v ty členské státy EU, které nejsou ochotny podniknout operaci, přestože se jejich Battle Groups nacházejí v pohotovosti k jejímu provedení. Podíl na výstavbě Battle Group totiž doprovází i velký díl zodpovědnosti a vysoké očekávání ostatních členských států EU. Proto členské státy, které na sebe převzaly závazek poskytnout pomoc v dobách krize, musí být připraveny ho i splnit.

Battle Groups EU (EUBGs) a NATO Response Force (NRF)

Vzhledem k tomu, že většina členských států EU je také členy NATO, nemůže být koncept Battle Group realizován v naprosté izolaci od rozvoje a budování NRF ustavených pražským summitem NATO v roce 2002 a jejich počátečních operačních schopností dosažených v říjnu 2003. Z 27 členských států EU je 21 států také členy NATO a většina z nich přispívá do NRF nebo Battle Groups jednotnou sadou sil.

Přestože existují podobnosti mezi konceptem Battle Group a NRF – jako je zaměření na počáteční nasazení a vedení operace mimo evropský kontinent – existují i zcela zřetelné rozdíly. Jedním z nejvíce zřejmých je velikost obou formací.

NRF zahrnují přibližně 25 000 osob, včetně sil bojové podpory a prostředků vzdušných a námořních sil, které mohou být uzpůsobeny s ohledem na specifické požadavky operace. Pozemní komponent NRF se skládá z operačně manévrujícího prvku velikosti brigády.

Battle Group zahrnuje pouze jednu třetinu této formace, protože je postavena na mechanizovaném (pěším) praporu.

Námořní a vzdušný komponent Battle Group není stále přesně vymezen, ačkoliv bylo vydefinováno, že může být podporována strategickými prostředky vzdušných a námořních sil.

Koncept Battle Group je mnohem více orientován na použití pozemních sil, než je tomu u NRF. Doba nasazení NRF 5-30 dnů je poněkud delší než u Battle Groups. Ale NRF jsou díky podílu USA na jejich budování masivnější, akceschopnější a mnohem lépe vybaveny pro zvládnutí náročnějších operací.

Přestože se NRF nacházejí v pohotovosti od října 2003, nebyly doposud nasazeny do žádné operace, kdežto Battle Group byla do operace nasazena už dvakrát (operace Artemis a EUFOR RD Congo). Navíc Battle Groups jsou zaměřeny na plnění *peterberských úkolů*, včetně úkolů uvedených v bezpečnostní strategii EU.

Avšak NRF svým zaměřením pokrývají celé spektrum vojenských operací od řešení krize, přes protiteroristické operace až po společnou obranu. Přesto jejich hlavní zaměření bezesporu

spočívá na transformaci vojenských schopností evropských členských států NATO pro účast na válečných operacích vysoké intenzity, spíše než na podílu vedení mírových operací.

Přestože na koncept Battle Group je nahlíženo jako na hybnou sílu nasměrování členských států EU k dosažení rozšířených schopností pro vedení integrovaných expedičních operací, neexistují oficiální transformační programy spojené s konceptem Battle Group.

Existuje tedy potenciální riziko, že státy, které zůstávají mimo projekt NRF, budou z dlouhodobého hlediska znevýhodněny, protože se nemohou účastnit na transformačním procesu k rozšíření schopností evropských spojenců podílet se na válečné operaci vysoké intenzity a další realizaci operačních projektů NRF.

Je daným faktem, že Battle Groups jsou předurčeny především pro vedení operací na vynucení míru. Proto je životně důležité, aby Battle Groups byly vysoce pohyblivé a udržovaly si vysoký stupeň odborné připravenosti k vedení bojových operací a udržování nárůstu převahy v takových operacích. Takto transformační proces, který je spojen s NRF, přinese důležité dodatečné hodnoty schopnostem Battle Groups a státy, které zůstávají mimo NRF, riskují, že zůstanou v tomto směru pozadu.

Členské státy EU a NATO se shodly na tom, že jak výstavba Battle Groups, tak výstavba NRF budou vzájemně propojeny a navzájem se budou doplňovat. Vzhledem k tomu, že celá řada států, které jsou členy obou organizací se podílí na výstavbě NRF a Battle Groups pouze jedněmi a týmiž silami, mohou nastat určité obtíže, jestliže vyvstane potřeba podílet se souběžně na operaci NRF a Battle Group. K tomu může dojít tehdy, pokud systémy rotací v pohotovostech Battle Groups EU a NRF nebudou náležitě koordinovány.

Dilema členských států EU při výstavbě Battle Groups EU

Zakladatelské země konceptu Battle Group EU – Velká Británie a Francie – se svým velkým vojenským potenciálem, bohatou tradicí ve vedení expedičních operací a širokými znalostmi mají poměrně snadnou úlohu, jak v případě nutnosti vyřešit úkol přípravy jednotek, otázku jejich přepravy, problém sběru podstatných informací, zpracování plánu rotace jednotek, jejich nasazení a vedení operací. Navíc politické systémy v těchto zemích jsou do velké míry vybaveny k použití vojenské síly přímo jako politického nástroje. Kombinace těchto dvou faktorů znamená, že tyto dva státy, jakožto původní zakladatelé konceptu Battle Group EU, mohou pomoci při vyplnění mezery v připravenosti sil a podržet jiné státy při jejich restrukturalizaci obrany. Postavit Battle Groups na čistě národních základech je standardem pouze pro Velkou Británii a Francii.

Pro evropské **státy střední velikosti** – jako je Itálie, Španělsko a Německo – je trochu obtížnější zvládnout postavení Battle Groups EU. Zdrojová základna je menší a jejich úkoly zabezpečit připravenost jednotek pro NATO se dostává do rozporu s úkolem připravit do pohotovosti Battle Group EU. Jejich obranné struktury stále jsou, nebo až donedávna byly, založeny na délesloužících vojácích, tj. vojácích, kteří se po ukončení základní vojenské služby zavázali k výkonu další služby.

V některých případech bude realizace konceptu Battle Group EU znamenat, že se něco musí ze systému zabezpečování obrany vypustit a něco jiného se musí pořídít za účelem vybudování a pořízení nového typu jednotky. Výše rozpočtu na obranu v těchto zemích od skončení studené války klesla a má stagnující tendenci. Prostředky strategické přepravy na národní úrovni jsou velmi omezené, a proto soustředění těchto prostředků na nadnárodní

úrovni je nezbytné. Sehrání vedoucí role v Battle Group EU je možné, ale ve většině případů je její naplnění nad rámec dostupných zdrojů těchto států. Role nosného státu v mnohonárodní Battle Group EU je to, co si většina států v této skupině bez přílišného zatížení mechanismu obrany může dovolit.

Skupina menších států jako jsou Baltské státy a většina nových členů EU čelí při výstavbě Battle Group EU nejrůznějším obtížím. Tyto státy nemají kapacity aspirovat na roli nosného státu, ale mohou se významně podílet na budování Battle Group EU mnohonárodní kategorie. Zpravidla poskytnutí jednotky velikosti roty je horní hranicí možností pro státy v této skupině. Stejně jako u států střední velikosti potřeba poskytnout příspěvky do organizačních struktur NATO a zabezpečení rotace jednotek v různých mnohonárodních mírových a krizových operacích již nyní značně zatěžuje systém obrany menších států. Zároveň tyto státy již zahájily proces dalekosáhlé vojenské reformy.

Srovnání zátěže na systém obrany a provádění reformy musí být učiněno za pomoci důkladného plánování. Snaha podílet se na budování Battle Groups EU musí být pečlivě posuzována s ohledem na dostupné zdroje. Koncept Battle Group EU znamená, že tyto státy se budou muset zdržet budování jednotek a schopností, které by si za jiných okolností mohly pořídit.

Výše uvedené skutečnosti zvyrazňují dilema: většina evropských zemí souhlasí, že v současné době existuje nedostatek dostatečně schopných sil připravených zajistit rychlé řešení krizí a konfliktů probíhajících daleko od Evropy. Tato skutečnost musí být postavena oproti znepokojením, které má mnoho menších a středně velikých nových i starých členských států EU, když bazírují na hrozbě ohrožení svého teritoria v té či oné formě. Trpké historické zkušenosti a zeměpisná poloha zde sehrávají jasnou a zřetelnou roli.

Znepokojení těchto států vyplývá z toho, že koncept Battle Group EU by mohl, přestože potřeba obranných zdrojů pro řešení krize je jasně relevantní, odčerpat příliš mnoho cenných zdrojů považovaných za nezbytné k zajištění teritoriální obrany.

Nedůvěra rodící se vůči politickému vývoji v Rusku je hlavní živnou půdou těchto názorů. Zatímco západní Evropa se vydala na cestu politiky transparentnosti (průhlednosti) a spolupráce za účelem vytvoření bezpečnosti, v tak zvané „postmoderní společnosti“, v Rusku tomu tak není.

Tyto názory jsou méně zjevné nebo naprosto neexistující ve velkých státech západní Evropy. Zde politika opětovného soustředění se na vedení expedičních operací, které byly částí obranného úsilí těchto států, je nyní jasně dominantní. Tyto státy již nevidí nutnost investovat cenné zdroje do zabezpečení teritoriální obrany, když jiné úkoly nabývají na prioritě.

Zvyšování nároků na přípravu a výcvik

Budování Battle Groups EU bude mít na státy střední velikosti a malé státy, které se podílejí na jejich výstavbě, dopad ve dvou směrech.

Za prvé – Battle Groups EU jsou určeny pro řešení krizí pod hlavičkou EU – včetně oddělení bojujících stran silou. Úkolem bojových sil je řešení krize, včetně vytváření míru, ale vylučují vedení ozbrojeného zápasu. Co toto přesněji znamená, je do určité míry záležitostí názoru. Ale operační prostředí tak, jak se vytvořilo v posledním desetiletí, předpokládá nepřetržitý růst požadavků na ozbrojené síly, co se týká výcviku, přípravy, pohotovosti, operační adaptability, použití jednotek, technických a kulturních znalostí, a v neposlední řadě schopností spolupracovat s různými civilními organizacemi.

Za druhé – jedním z novějších aspektů operačního prostředí je ta skutečnost, že povstalci ne vždy omezují svoji činnost na teritorium, na kterém se konflikt odehrává. V některých případech jsou jejich cíle univerzálnější a povstalci mají možnost se volně přesunovat z oblastí, kde probíhají otevřené konflikty do zemí západního světa. Tento fakt znamená, že faktor obrany mateřské země se dostává do středu pozornosti.

Do úvahy musí být bráno riziko, že nasazení Battle Group může vést k pomstě nebo odvetným útokům. K uskutečnění těchto útoků by mohlo dojít na teritoriu země nebo skupiny zemí, které Battle Group vyslaly do expediční operace. Že tato hrozba je velmi odlišná od teritoriální hrozby studené války, a že vyžaduje rozdílné přístupy k jejímu odvrácení, je zcela evidentní. Proto této hrozbě musí čelit vhodná kombinace vzájemně se prolínajících politických a vojenských opatření. Je nutno najít co nejlepší řešení na národní úrovni, ale ani to nemusí stačit.

Jedině zkvalitnění mnohostranné spolupráce pomůže zajistit, že domácí frontová linie obrany proti potenciálnímu nepříteli je pevně držena.

Krátkodobé a dlouhodobé řešení krizí

Vybudování Battle Groups EU bude mít ještě další dopad na kapacitu evropských zemí k řešení krize. Budování Battle Groups EU je z podstatné části ovlivněno operačními zkušenostmi získanými za posledních deset let. Tato skutečnost silně naznačuje, že schopnost co nejrychleji nasadit síly k řešení krize je důležitým faktorem úspěšného procesu směřujícího k zastavení konfliktu a následnému delšímu období urovnání sporů.

Čím déle je umožněno konfliktu probíhat bez zásahu, tím obtížnější bude jeho urovnání. Použití Battle Groups EU však opět bude mít rozličné dopady na různé evropské státy. Pro státy malé nebo střední velikosti schopnost nasadit síly rychle bude znamenat, že budou mít méně a v některých případech žádné schopnosti pro dlouhodobé zvládnutí konfliktu, ve kterém často komplikovaný a zdoluhavý proces dosažení stabilní situace bude vyžadovat podstatnou a flexibilní přítomnost vojenských sil často po dobu mnoha let. Tyto dopady jsou v podstatě podobné, ale méně patrné pro velké evropské státy. To vytváří existenci rizika vychýlení rovnováhy mezi realizací krátkodobého nasazení, pro které jsou silné důvody a dlouhodobou přítomností vojenských sil, pro kterou chybí dostačené kapacity.

Rozšíření konceptu Battle Group EU (Battle Groups EU druhé generace)

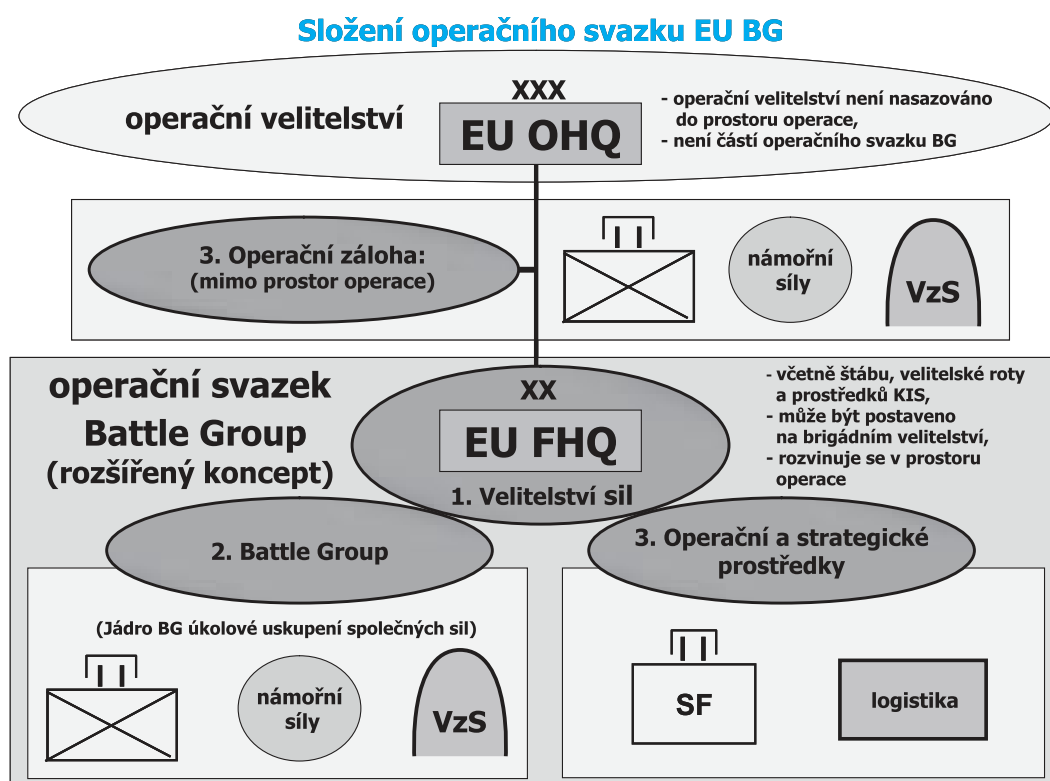
Je nespornou skutečností, že v současnosti prochází EU v mnoha směrech obdobím krize. Proto diskuse o dalším možném rozvoji konceptu Battle Group by se mohly zdát naprosto bezvýznamné. Nejpodivnějším ale na celé věci je, že Battle Groups se vyvíjejí s překvapující rychlostí. V současnosti je však obtížné říci, jaký dopad bude mít strukturální krize EU na další rozvoj Battle Groups.

Podstatným zůstává, že budování nových schopností by se mohlo stát přínosem pro **rozšířený koncept Battle Group**. V dnešní době odkaz operačních zkušeností konce dvacátého století vede téměř výlučně k zaměření se na pozemní síly – Battle Group postavená na mechanizovaném prvku pozemních sil a podpurných jednotkách je ve většině případů standardním řešením, občas bez ohledu na to, jaký politicko-vojenský problém má řešit. Při řešení krizové

situace je nevýhodné, aby operační velitel byl limitován typem sil, které mohou být nasazeny pouze se značným úsilím a které relativně představují pouze živou sílu.

Výrazem slabosti současného konceptu Battle Group je, že ačkoli doba na zasazení je stanovena na 10 dnů, podpůrné jednotky (zvláště jednotky bojové podpory a jednotky bojového zabezpečení) nemohou být přisunuty do prostoru operace v této časové normě. Se záměrem operace, podle kterého jsou lehké síly předsunuty a nasazení středních a těžkých sil následuje v pozdějším období, dochází v rozhodujících okamžicích operace k absenci palebné síly a operační pohyblivosti, které jsou velmi důležité. To předpokládá potřebu postavit množství dodatečných kompletů, které mohou rozhodující měrou přispět ke zkvalitnění Battle Groups připravovaných k nasazení. Toto zkvalitnění Battle Groups EU by mohlo poskytnout větší důvěryhodnost zvláště ve schopnost EU řešit krize a obecně EU jako mezinárodnímu činiteli.

Jádro převážné většiny Battle Groups se skládá z mechanizovaných jednotek pozemních sil. Existuje málo námořních a vzdušných prostředků, které mají plánovanou dosažitelnost pro vedení operace Battle Group. Neujasněnost ve vyčlenění dostatečného množství prostředků námořních, námořně výsadkových a vzdušných sil je největší slabinou současného konceptu Battle Group EU.



Obr. 1: Rozšířený koncept operačního svazku Battle Group EU

Existuje několik realizovatelných záměrů rozšíření konceptu Battle Group EU a některé z nich se již nacházejí v inventářích některých velkých a středně velkých států EU. Vzhledem k tomu, že další rozvoj je možný a uskutečnitelný, čtyři komponenty – z oblasti operačních a strategických prostředků – by mohly být přímo integrovány do konceptu, přiřčeny k němu nebo zajištěna jejich dostupnost pro Battle Group. Jedná se o:

- **Námořní komponent** – problém jak spolehlivě a bezpečně dosáhnout prostoru operace a jakým způsobem bude zabezpečena podpora prostředky válečného námořnictva

musí v mnoha případech čelit Battle Group, která je nasazována do operace. Vrozená flexibilita námořního komponentu vhodně přiřčená k Battle Group zabezpečuje okamžité poskytnutí zdrojů a prostředků, kterým by jinak trvalo značnou dobu, než by dosáhly prostoru operace. Důraz kladený na rychlost a flexibilitu při nasazení Battle Group mluví ve prospěch začlenění námořního komponentu do operačního svazku Battle Group.

- ❑ **Námořně výsadkový komponent** – mnoho předpokládaných prostorů operace se nachází na pobřeží nebo často v jeho těsné blízkosti. To znamená, že obtížná fáze přepravy sil a prostředků z plavidel do prostorů na pobřeží může být mařena nebo znemožňována relativně malými silami protivníka. A to zvláště, jestliže nasazované Battle Group je stanoveno dosáhnout břehu bez ohledu na síly protivníka, nacházející se v přístavu nebo přístávací zóně. Do úvahy je třeba vzít i nutnost přepravy jednotek v pobřežní zóně při řešení krizových situací v delším časovém období. Námořně výsadkové prostředky jsou klíčové pro některé druhy operací tím, že značně zkracují dobu na přepravu. Za pozornost stojí jejich zvýšená flexibilita a všestrannost.
- ❑ **Komponent vzdušných sil** – komponent vzdušných sil je životně důležitým pro rychlé dosažení prostoru operačního zásahu, operačně manévrujícím prvkem (vyčleněnými silami a prostředky). Prostředky vzdušného průzkumu, prostředky přímé letecké podpory, stíhací letectvo, operační a taktické prostředky vzdušné přepravy - to jsou všechno faktory, které dohromady nebo v určité kombinaci mohou výrazným způsobem znásobit síly Battle Group, zasazované do prostoru operace nebo v kritické situaci v průběhu operace.
- ❑ **Operační záloha** – trvalý prvek sestavy operačního svazku Battle Group, nacházející se v pohotovosti mimo prostor operace. Operační zálohu vytvářejí členské státy EU, které se podílejí na výstavbě a nasazení Battle Group do operace. Klíčový prvek operační zálohy tvoří mechanizovaná (pěší) jednotka pozemních sil o velikosti praporu.

II. Výstavba CZE/SVK Battle Group EU

1. Česká republika a budování Battle Group EU






Politicko-vojenské ambice ČR při realizaci ESDP

Česká republika se jako členský stát EU formou svého příspěvku na prosazování ESDP v současném bezpečnostním prostředí podílí na obhajobě vlastních zájmů a zájmů EU. Doposud však nebyly politicko-vojenské ambice ČR směrem k EU přesně definovány. Přesto podílem ČR na budování konceptu Battle Group EU se dá vyvodit, že naplňování politicko-vojenských ambic ČR se bude odehrávat ve třech variantách:

1. ČR jako nosný stát ve spolupráci se Slovenskou republikou organizačně, operačně a materiálně připraví EU FHQ a kontingent CZE/SVK Battle Group EU na vedení integrované expediční operace a tím vytvoří předpoklady pro naplnění politicko-vojenských ambic ČR, tj.: vedení samostatné integrované expediční operace EU bez omezení v souladu s kapitolou VII Charty OSN, v rozsahu úkolů petersberské deklarace po dobu 30 dnů (s možným prodloužením až na 120 dnů), v tropických podmínkách v oblastech vzdálených 6500-8500 km od Evropy (s předpokladem další rotace ve vyčlenění do pohotovosti).

2. ČR připraví svůj příspěvek na výstavbě DEU/AUT/CZE Battle Group EU a bude se podílet na vedení integrované expediční operace EU za výše uvedených podmínek vysláním kontingentu do 300 osob (s předpokladem další rotace ve vyčlenění do pohotovosti).
3. ČR se bude podílet na budování **jednotných evropských sil**.

Základním předpokladem naplnění politicko-vojenských ambic je úspěšná výstavba CZE/SVK Battle Group EU a její zařazení do šestiměsíční pohotovosti pro možné vedení integrované expediční operace. Politické cíle a charakter expediční operace budou od ČR při prosazování zájmů EU vyžadovat rozhodnou a pružnou strategii, zaměřenou na potlačení rodící se krize (vznikající krizové situace) v samotném jejím počátku.

Politicko-vojenské ambice ČR v rámci ESDP					
Battle Group	Období	Počet osob			CELKEM (Poznámka)
		XXX OHQ	XX FHQ		
	2009	70	500	2200	2770 (ČR nosný stát)
	2012 ?	10	15	300	325 (podíl ČR na BG)
<p>V souladu s článkem VII Charty OSN; v rozsahu úkolů petersberské deklarace; vést bez omezení samostatnou operaci EU (nebo se na ní podílet); po dobu 30 dnů (s možným prodloužením až na 120 dnů); v tropických podmínkách; 6500 – 8500 km od Evropy.</p>					
 jednotné evropské síly 					
<p>Po roce 2015 se předpokládá zahájení procesu budování jednotných evropských sil. Česká republika doposud nestanovila ambice směrem k budování těchto sil.</p>					

Obr. 2: Politicko-vojenské ambice České republiky v rámci ESDP

Pro ty, kdo nemají představu o bojové síle AČR a vojensko-odborných kvalitách českých profesionálních vojáků se zkušenostmi ze zahraničních misí, by uvedené politicko-vojenské ambice mohly zavánět nezodpovědným politicko-vojenským avanturismem. Nehledě na to, že náklady na expediční operace mohou dosáhnout až 20 miliard Kč.

Ve vytváření předpokladů pro naplňování politicko-vojenských ambic, zavádění koncepce Battle Group EU do života v rámci AČR a řešení problematiky výstavby CZE/SVK Battle Group EU se „Celoarmádní konference k aktuálním otázkám rozvoje doktrinární soustavy AČR se zaměřením na velení a řízení“ a „VŠC BATTLE GROUP 2007“ nepochybně staly dvěma stěžejními milníky první poloviny roku 2007.

Battle Group a doktrinální soustava AČR

Dne 27. 3. 2007 se ve Vyškově uskutečnila „Celoarmádní konference k aktuálním otázkám rozvoje doktrinální soustavy AČR se zaměřením na velení a řízení“. Cílem konference bylo v návaznosti na charakteristiku operačního prostředí a soudobých operací zhodnotit aktuální stav doktrinální soustavy s důrazem na oblast velení a řízení, projednat úkoly dalšího rozvoje doktrinální soustavy se zvýrazněním požadavků na přípravu vojsk AČR a naplňování jejich potřeby při dosahování operačních schopností. V průběhu konference byla projednána tato hlavní témata:

1. Aktuální stav v oblasti doktrinální soustavy AČR.
2. Velení a řízení v AČR.
3. Koncepce NEC a její vliv na oblast velení a řízení.

Battle Group v doktrinální soustavě AČR



Obr. 3: Místo konceptu Battle Group EU v doktrinální soustavě AČR

Důležitým aspektem v jednání konference však byla ta skutečnost, že bylo důrazně upozorněno na absenci základních východisek doktrinální soustavy a doktrinálního pojetí výstavby, přípravy a operačního nasazení Battle Group EU. Bez začlenění zásad **evropské bezpečnostní a obranné politiky** (reprezentované evropskou bezpečnostní a obrannou strategií), koncepce Battle Group EU, sil rychlé reakce EU a výchozí dlouhodobé vize k dosažení potřebných evropských obranných schopností a kapacit do doktrinální soustavy AČR není její další rozvoj možný. Výsledkem konference bylo vymezení rámce dalšího rozvoje doktrinální soustavy v oblasti velení a řízení a dále bylo konstatováno, že koncept Battle Group EU musí mít nezastupitelné místo v doktrinální soustavě AČR.

Zpracovat doktrínu Battle Group, která jako taková bude původním českým (česko-slovenským) vojensko-teoretickým dokumentem a bude odrážet všechna specifika budování, přípravy, velení a řízení, logistického zabezpečení, nasazení a vedení samotných operací Battle

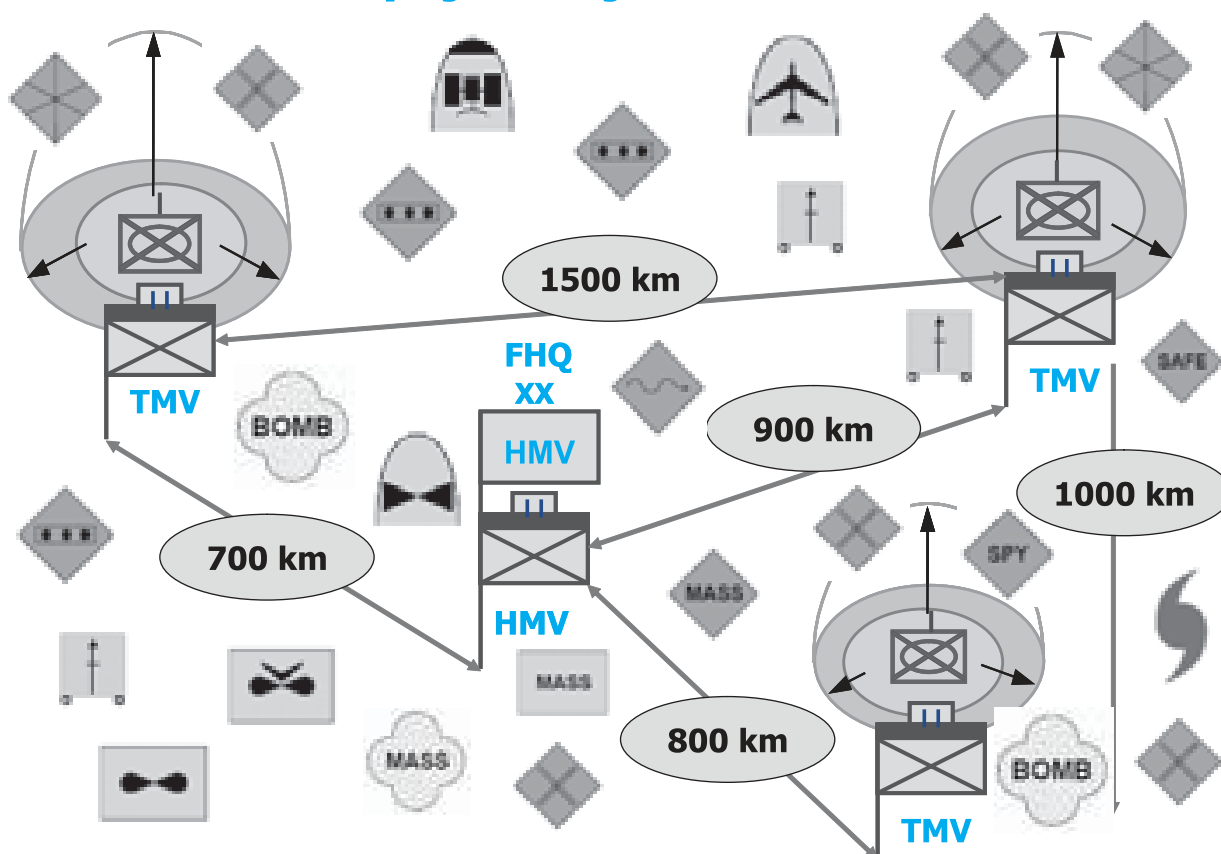
Group s důrazem na rozpracování principů a zásad asymetrické manévrové taktiky, činnosti operačně manévrujících prvků v obtížných klimatických a povětrnostních podmínkách, je prvotním požadavkem dalšího rozvoje doktrinální soustavy. Bez propracované doktríny Battle Group jako teoreticko-odborného východiska nelze zpracovat na kvalitní úrovni standardní a stále operační postupy všech úrovní. Doktrína musí jednoznačně obsahovat teorii vedení operací Battle Group a rozpracování principů a zásad asymetrické manévrové taktiky.

2. Asymetrická manévrová taktika a operačně manévrující prvek

Koncept Battle Group EU místo těžkopádných jednotek s sebou přinesl operačně manévrující prvky, asymetrickou manévrovou taktiku a nové způsoby vedení integrovaných expedičních operací. Asymetrická manévrová taktika Battle Group je založena především na dovedném využití schopností prostředků taktické vzdušné přepravy.

K dosažení úspěchu v operaci nemůže Battle Group používat způsoby činnosti, které uplatňují jednotky v semknuté sestavě operačního uskupení. Skutečnost, že Battle Group nemá dostatečné síly a prostředky k dosažení potřebné operační hustoty v prostoru operace, nutně vede k jejímu nasazení pouze do vymezeného prostoru operačního nasazení nebo prostorů operačních zásahů. V důsledku prostorového rozmachu operace vytváří Battle Group pro splnění stanoveného operačního úkolu **asymetrickou operační sestavu**. To klade nebývale vysoké nároky na velení a řízení a logistické zabezpečení.

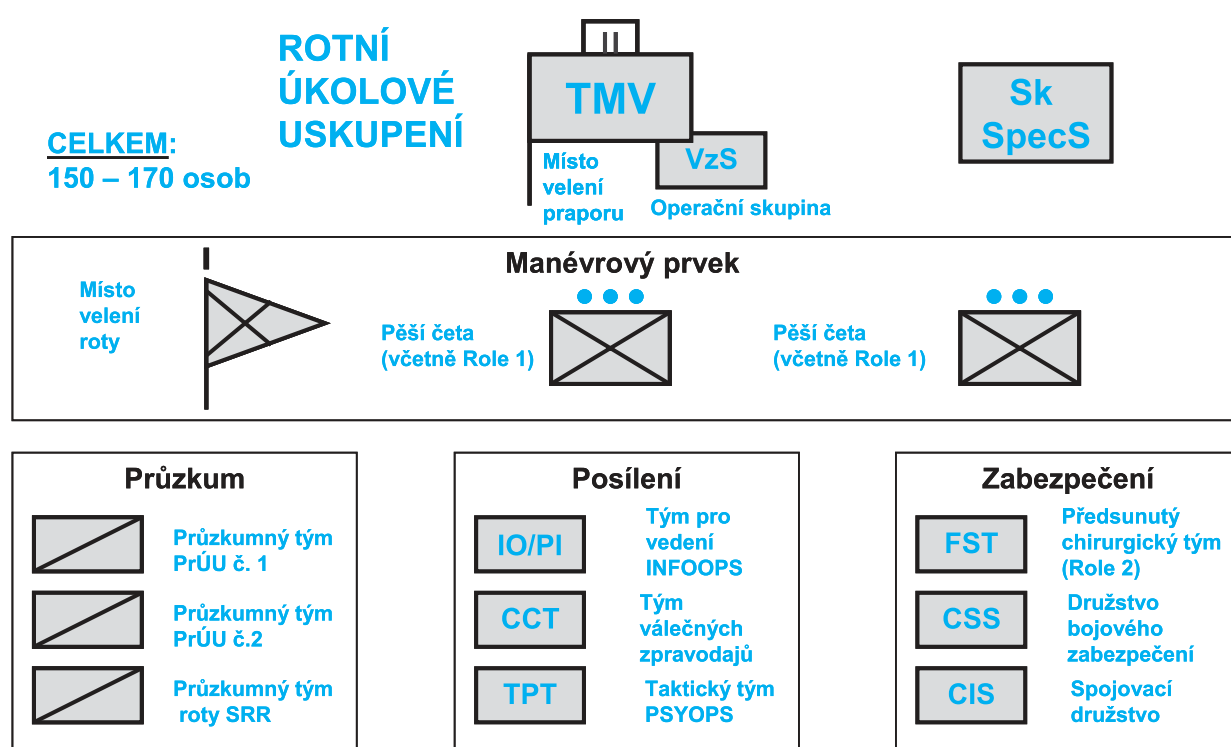
Nelineární nespojité bojiště informačního věku



Obr. 4: Schéma asymetrické operační sestavy v rámci nelineárního, nespojitého bojiště informačního věku

Vzhledem k tomu, že v asymetrickém prostředí dochází k absenci souvislých frontových linií, je operační činnost Battle Group charakterizována jako **operačně manévrová nebo asymetrická taktika**. Proto zpravidla nebude možné, a když tak pouze výjimečně, použít sestavu Battle Group jako jeden operační celek. Jednotlivé roty budou jako operačně manévrující prvky asymetricky zasazovány do prostorů operačních zásahů na dobu 3-5 dnů, pouze výjimečně i na delší dobu, a to v závislosti na situaci a stavu logistického zabezpečení. Jednotlivé roty budou plnit operační úkol odtrženě od hlavních sil, což bude klást velké nároky na mužstvo, ale hlavně na velitele. Schopnost nepřetržitého vedení operační činnosti rotou je krajně omezená a i za předpokladu přísunu čerstvých záloh a dostatečného logistického zabezpečení nelze překračovat meze daných možností.

Operačně manévrující prvek



Obr. 5: Možné složení operačně manévrujícího prvku v síle roty

Základem asymetrické manévrové taktiky je vedení rozhodné operační činnosti s cílem provedení operačního zásahu (samostatné operace rotního úkolového uskupení) v odtržení od hlavních sil na vzdálenost řádově stovek kilometrů. Pro asymetrickou taktiku je podstatné provedení rychlého a překvapivého manévru za pomoci prostředků taktické vzdušné přepravy. Tyto prostředky zajišťují vysokou pohyblivost, rychlé řešení nenadálých krizových situací a naprostou převahu nad protivníkem. Účinnost operačního dosahu je dána doletem prostředků taktické vzdušné přepravy.

Obsahem asymetrické taktiky jsou principy použití sil a prostředků v asymetrickém prostředí a účinné velení a řízení těchto sil a prostředků. Asymetrická taktika umožňuje udržení iniciativy a převahy aktivity v kontaktu s protivníkem. Je formou činnosti, která je schopna zajistit využití všech výhod k dosažení úspěchu při řešení krizové situace.

Principy asymetrické manévrové taktiky jsou:

- pružná změna operační sestavy a flexibilita při vytváření rotních úkolových uskupení,
- rychlý, utajený a účinný manévr do prostoru operačního zásahu,
- překvapení,
- dovedné manévrování zálohami v rozhodujících momentech operačního zásahu,
- nepřetržitě vedení operační činnosti po omezenou dobu,
- stupňování převahy operačního úsilí ve vybraném místě operačního zásahu až do vyřešení krizové situace,
- účinné logistické a zdravotnické zabezpečení,
- rychlé vyvedení rotního úkolového uskupení z prostoru operačního zásahu.

Zásady pro nasazení operačně manévrujícího prvku

Minimální velikost jednotky: rota



+



Záloha

1 rota → síly rychlé reakce

SRR

Každé nasazení roty do operace vyžaduje mít v záloze v pohotovosti druhou rotu - jako síly rychlé reakce!!!



SRR

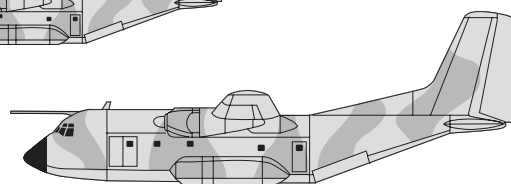
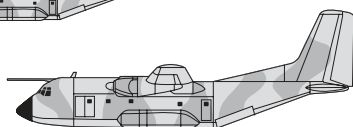
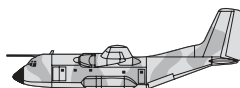
Vzdušná přeprava:
1 rota = 1 vlna



10 - 15 letadel



SRR



Logistické zabezpečení:
72 h munice/pitná voda/proviant

Zdravotnické zabezpečení:
2 mobilní chirurgické týmy

Obr. 6: Zásady pro nasazení operačního manévrujícího prvku do prostoru operačního zásahu

Asymetrická manévrová taktika klade velké nároky na velení a řízení jednotek. Jednotlivým rotám už není možno velet v sestavě praporu, ale pouze jako samostatným operačním celkům. Pro přeměnu předběžných operačních plánů v operační plány je nutno stanovit velitelům jen úkoly k eliminaci činnosti protivníka a ponechat jim volnost jednání při provádění operační činnosti. To od velitelů vyžaduje vysokou aktivitu, rozhodnou činnost, tvůrčí přístup a iniciativu při řešení krizové situace v prostoru operačního zásahu. Asymetrická taktika vyžaduje důkladnou znalost operačního umění a vojenského řemesla od velitelů na nejnižších stupních. Bez znalostí věci, vojenského důvtipu a intelektuální převahy nad protivníkem nelze úspěšně vyřešit žádnou krizovou situaci.

Asymetrická manévrová taktika vytváří tvůrčí tlak na velitele rotních úkolových uskupení, vede je k samostatnosti, iniciativnímu a rychlému rozhodování při řešení složitých krizových situací bez možnosti obrátit se na nadřízeného velitele, který se nachází na FHQ vzdáleném stovky kilometrů.

Asymetrická manévrová taktika a vysoká nepřetržitá pohyblivost jednotek vytvářejí možnost plynule přecházet od provedení jednoho operačního zásahu k druhému.

Velitelsko-štábní cvičení BATTLE GROUP 2007

Ve dnech 2. 5. - 4. 5. a 5. 6. - 7. 6. 2007 se v Ústavu operačně taktických studií Univerzity obrany Brno poprvé v historii AČR uskutečnilo první VŠC s tematikou nasazení Battle Group EU do operace. Jednalo se o závěrečné, jednostupňové, jednostranné velitelsko-štábní cvičení s posluchači KVD.

Téma cvičení: Nasazení Battle Group EU k odvrácení regionálního ozbrojeného konfliktu.

Cílem bylo procvičit posluchače KVD v činnosti štábů FHQ při plánovaném nasazení Battle Group EU. Zdokonalit je ve využívání prostředků automatizace velení v průběhu plánovacího procesu štábu FHQ se zaměřením na OTS VŘ a prověřit znalosti teorie operací na udržení a prosazení míru i schopnosti její aplikace v průběhu plánovaného nasazení Battle Group EU.

VŠC BATTLE GROUP 2007 bylo rozděleno do následujících fází:

- 1. fáze:** Příprava, plánování a aktivace.
- 2. fáze:** Rozvinutí, strategický a taktický přesun.
- 3. fáze:** Provedení operace.
- 4. fáze:** Vyvedení sil z prostoru operace, taktický a strategický přesun.

Celkový záměr VŠC BATTLE GROUP 2007:

Operační svazek AUT/CZE/SVK BATTLE GROUP EU po aktivaci Radou Evropské unie a uvedení do stavu připravenosti obdržel úkol provést strategický přesun (5000 km) do prostoru ARNEKA a provést stabilizační operaci v prostoru operačního nasazení fiktivního státu CHEBLAND, zmítaného regionálním ozbrojeným konfliktem.

Dále rozhodnou operační činností eliminovat aktivitu polovojenských skupin a ozbrojených milicí, poskytnout ochranu pracovníkům humanitárních organizací a místnímu obyvatelstvu.

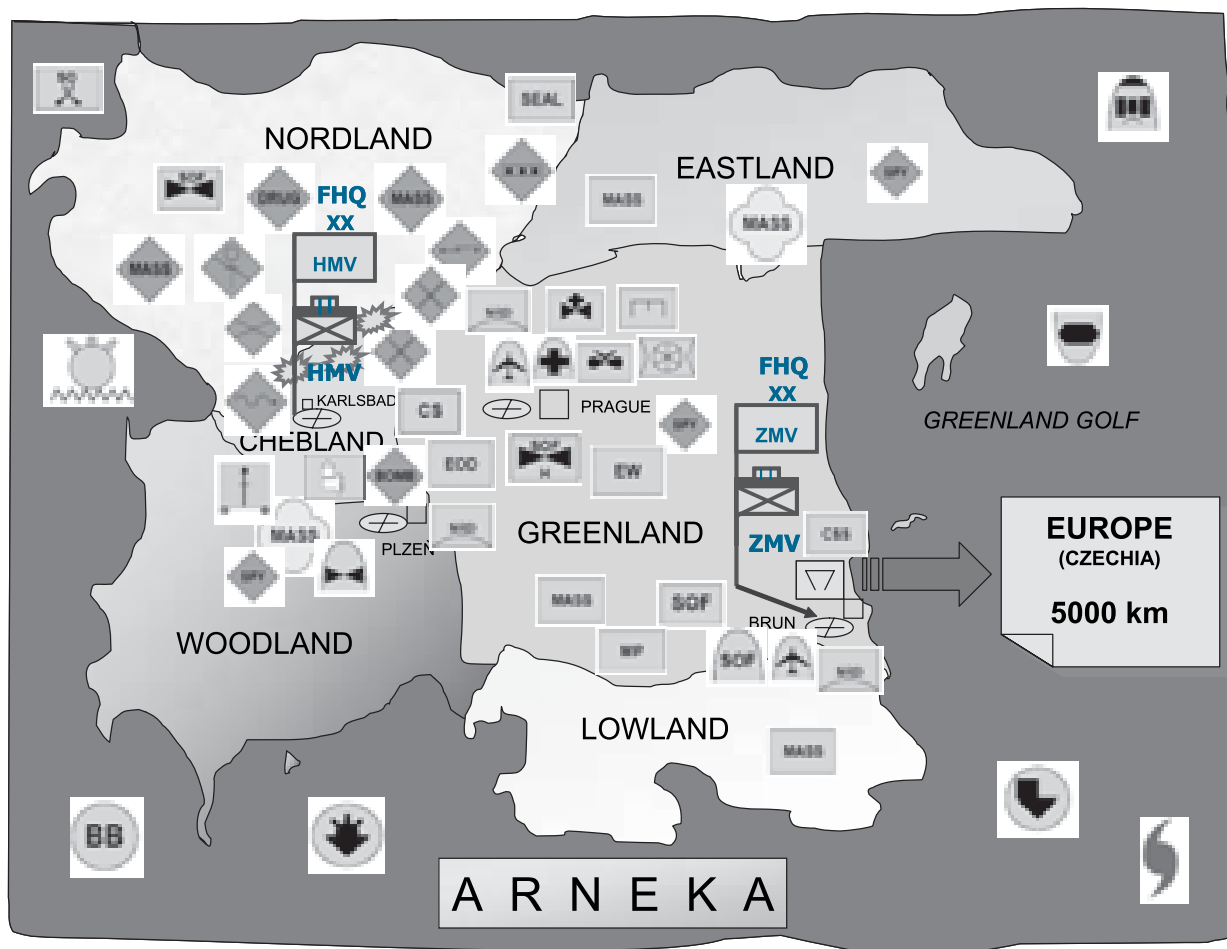
V součinnosti s misí OSN UNMOCH [2] stabilizovat situaci a vytvořit podmínky k mírovému urovnání národnostního konfliktu mezi CHEBLANDEM a NORTHLANDEM.

Nešlo o cvičení v tradičním pojetí, kdy účastníci zaměstnaní procvičují situace dávno minulé, které se podle neúprosné logiky zákonů vojenského umění již nikdy nebudou opakovat, ale o přípravu na vysoce pravděpodobné zasazení CZE/SVK Battle Group EU do integrované expediční operace EU. Cvičícím byla v období přípravy cvičení neustále vštěpována myšlenka, že expediční operace je dvoustranný proces, ve kterém se události vyvíjejí podle záměru, vůle a činnosti zainteresovaných stran a v souladu s neúprosnou logikou ozbrojeného konfliktu.

Na VŠC se zúčastnilo celkem 60 posluchačů KVD, kteří se – za využití svých zkušeností získaných v průběhu zahraničních misí – zhostili daných úkolů zodpovědně a kvalitně. Mnohonárodní zastoupení je realitou konceptu Battle Group EU, proto při přípravě na nasazení

do operace v žádném případě nesmí dojít k opomenutí intenzivní a důkladné jazykové přípravy.

Za pozornost stojí rozsah cvičení. Z důvodu nutnosti důkladně procvičit fiktivní operační činnost muselo být VŠC prodlouženo o jeden den. To svědčí o složitosti řešení stanovených cvičebních úkolů a rozpadu počátečních představ o snadném provedení integrované expediční operace, byť jen na mapách.



Obr. 7: Záměr nasazení Battle Group EU k odvrácení regionálního ozbrojeného konfliktu.

Svým zaměřením a pojetím se VŠC BATTLE GROUP 2007 stalo klíčovým velitelsko-štabním cvičením uskutečněným v rámci AČR v roce 2007. Řada účastníků zaměstnání si zanedlouho v praxi na operačním velitelství nebo velitelství sil (EU OHQ a FHQ) ověří plně své schopnosti podílet se na velení a řízení mnohonárodní, společné expediční operace, probíhající v komplexně integrovaném informačním prostředí (NEC) prostoru operace rychlým, mobilním, pružným a mnohotvárným způsobem.

Příprava osob a výcvik jednotek CZE/SVK Battle Group EU

Koncept Battle Group si vynutil změny ve způsobech vedení operace. Připouští se nasazení samostatného operačního svazku Battle Group v oblastech poměrně vzdálených od evropského kontinentu. To klade důraz na strategickou přepravu a masivní logistické zabezpečení. Úspěch operace závisí především na prostředcích taktické vzdušné přepravy. Integrovaná expediční operace vyžaduje neustálé zdokonalování výcviku jednotek a přípravy velitelů

a štábů. Proto výrazným rysem výcviku a přípravy příslušníků AČR se musí stát cílevědomost, konkrétnost a maximální přiblížení podmínkám vedení integrované expediční operace.

Výstavba Battle Group je doprovázena snahou zodpovědět důležité faktory:

- za prvé správně předjímat charakter příští možné expediční operace a v souladu s tím stanovit způsoby přípravy a výcviku jednotek,
- za druhé najít takové formy a metody výcviku, které zabezpečí realizaci zásad na způsob vedení expedičních operací obsažených v doktríně Battle Group a z ní vyplývajících požadavků na výcvik jednotek,
- to znamená učit vojenské profesionály tomu, co budou potřebovat v expediční operaci a nezatěžovat je tím, co bezprostředně nepotřebují pro její vedení,
- přípravu a výcvik je nutno organizovat a provádět tak, aby se výsledný efekt dal použitelným způsobem využít i ve většině dalších nastávajících operací.

Je nutno se oprostít od názorů uplatňovaných v oblasti vojenského umění v AČR na konci 20. století. Přípravu a výcvik v žádném případě neulehčovat, nezjednodušovat a vždy respektovat požadavky vedení operace. V současné době přípravu jednotlivce a výcvik jednotek negativně ovlivňuje nízká úroveň přípravy velitelů a štábů. Vysedávání na učebnách a sledování nudných powerpointových prezentací s nezajímavým objasňováním je nutno vyměnit za řešení složitých a zajímavých operačních situací v polních podmínkách vojenských výcvikových prostorů.

Jednotlivce a jednotky je nutno připravovat a cvičit v souladu s principy a zásadami asymetrické manévrové taktiky. To umožní, aby se zdrojový rámec jednotek pro vytvoření CZE/SVK Battle Group EU stal souhrnem nejlépe připravených bojových jednotek, jaké kdy měla AČR k dispozici. Jedním z druhů forem přípravy je účast v zahraničních operacích. Účast v zahraničních operacích zabraňuje odtržení přípravy a výcviku od potřeb praktického plnění operačního úkolu.

Pro kvalitní přípravu osob a výcvik jednotek je potřeba v co nejkratší době připravit „Plán přípravy a výcviku CZE/SVK Battle Group EU“. Přípravu osob předurčených pro EU OHQ provádět v souladu se záměrem společné přípravy příslušníků AČR a Bundeswehru, který se musí stát nedílnou součástí plánu přípravy a výcviku.

Přípravu a výcvik pro CZE/SVK Battle Group EU je nutno provádět v následujících rovinách:

1. Příprava osob předurčených pro zařazení do štábů a na velitelství (EU OHQ, FHQ a klíčový personál BGHQ). Do této přípravy začlenit osoby v souladu s Plánem obsazení míst na EU OHQ a FHQ. Přípravu těchto osob rozčlenit do následujících kategorií:

- a) *Individuální příprava.* Obsah této přípravy zaměřit na doplnění požadovaných kvalifikačních předpokladů a jazykových znalostí vyplývajících z popisu funkční náplně daného místa. Těžiště přípravy položit do jazykových a vojensko-odborných kurzů organizovaných v rámci NATO a EU.
- b) *Příprava hlavních funkcionářů.* Jedná se o přípravu klíčových osob zaměřenou na plnění jejich funkčních povinností. V přípravě využít zkušeností získaných z přípravy Nordic Battle Group a EU OHQ Postupim. Důraz v této oblasti položit na kurzy zaměřené na fungování finančního mechanismu EU – ATHENA.
- c) *Příprava po odbornostech včetně přípravy pro výkon konkrétních funkcí.* Pro jednotlivé složky štábu na daných velitelstvích vytvořit přehled základní a operační dokumentace

k seznámení, zorganizovat semináře, pracovní setkání s jejich protějšky na velitelstvích (např. FHQ – EU OHQ) a koordinovat získávání zkušeností z výstavby ostatních Battle Groups, např. účast na cvičení v úloze pozorovatelů.

- d) *Příprava štábu na vedení operace.* Přípravu rozdělit na dvě části – národní a mezinárodní. Za vrcholné zaměstnání považovat secvičení EU OHQ a FHQ formou mezinárodního cvičení *European Endeavour 2009* a provedení národního certifikačního cvičení CZE/SVK Battle Group EU.
- e) *Výcvik specifický pro danou operaci.* Štáby, velitelství i jednotky připravit na nasazení Battle Group do operace podle pěti základních scénářů. Po rozhodnutí zahájit konkrétní operaci bude v případě dostatku času (což je málo pravděpodobné) se štáby proveden ŠN/VŠC a s jednotkami provedeno OTC.

2. Výcvik jednotek ze zdrojového rámce CZE/SVK Battle Group EU. Výcvik jednotek zdrojového rámce pro vytvoření CZE/SVK Battle Group EU je nutné vidět v souvislosti s politicko – vojenskými ambicemi ČR vůči EU a členstvím ČR v NATO. Vzhledem k tomu, že projekt CZE/SVK Battle Group EU je jednou z hlavních priorit obranné a bezpečnostní politiky ČR, je nutno udržovat stupeň připravenosti velitelů a štábů a vycvičenosti jednotek pro vedení integrovaných expedičních operací nejen pod vlajkou EU, ale i vlajkou NATO na požadované úrovni.

Při přípravě osob a jednotek začleněných do zdrojového rámce pro vytvoření CZE/SVK Battle Group EU, včetně příslušníků AČR vyčleněných pro EU OHQ, je nutno se opírat o zkušenosti získané ozbrojenými silami členských států EU především Bundeswehrem v průběhu operace EUFOR RD CONGO.

Závěr

Ze skupiny Battle Groups budovaných pro EU má CZE/SVK Battle Group EU některé charakteristické rysy, které ji dělí od ostatních Battle Groups EU.

Za prvé, žádná z pěti největších evropských mocností (Francie, Německo, Velká Británie, Itálie a Španělsko) se přímo nepodílí na výstavbě této Battle Group, což je závažná skutečnost s ohledem na váhu a vliv, které má těchto pět států v rámci procesu realizace ESDP.

Za druhé, Battle Group se skládá z kontingentů dvou středně-malých členských států EU, které sice mají velké zkušenosti z vedení soudobých mírových operací, ale žádné zvláštní znalosti ani zkušenosti z vedení integrovaných expedičních operací válečných. Proto (jako důsledek toho) mají oba státy zúčastněné na budování Battle Group omezenou možnost strategické mobility, zvláště co se týká vzdušné a námořní přepravy.

Za třetí, oba státy jsou schopny vytvořit Battle Group jako monolitní celek jak na institucionálním (oba jsou členy EU a NATO), tak jazykovém (absence jazykové bariery) základě.

Za čtvrté, obě země mají vysoce odborně zdatné a vycvičené profesionální ozbrojené síly. Nezdá se proto být velni pravděpodobné, že by výstavba Battle Group EU měla významný vliv na transformaci sil jako u některých jiných velikostí podobných zemí EU.

Co je však naprosto jisté – výstavba Battle Group EU bude mít enormní dopad na pořízení kvalitní výzbroje a techniky, provádění vojensko-odborné přípravy vojenských profesionálů a výcviku jednotek připravovaných pro nasazení do integrovaných expedičních operací v oblastech vzdálených 6500-8500 km od evropského kontinentu.

Poznámky k textu:

- [1] Evropské ústavní smlouvy z 29. října 2004.
[2] Fiktivní mise OSN v Cheblandu (United Nations Mission Organization in Chebland).

Použitá literatura:

- GRANHOLM, N., JONSON, P. *EU-Battlegroups in Context. Underlying Dynamics, Military and Political Challenges*. Swedish Defence Research Agency-Defence Analysis, Stockholm, March 2006, str. 3-5, 8-12, 18.
- GRMELA Libor. *Poznatky získané během zahraniční služební cesty na OHQ Postupim a zahraniční služební cesty k Nordic Battle Group*. Příloha č. 4, VeSpS Olomouc, květen 2007, str. 1-3.
- HALÍŘ Leoš, *Dokumentace závěrečného VŠC*. Námět VŠC. ÚOTS UO Brno, duben 2007, str. 1-2 (příloha č. 6; prezentace, snímek 2), Plán řízení, str. 1.
- JANOŠEC Josef, CSc. *Možnosti integrace ozbrojených sil v NATO a EU*. Brno: Výzkumné centrum bezpečnosti, 15. června 2007; prezentace, snímek 13.
- KERTTUNEN M., KOIVULA, T., JEPPSSON. *EU Battlegroups: Theory and development in the Light of Finnish-Swedish Co-operation*. Finnish National Defence College, Department of Strategic and Defence Studies, Edita Prima Oy Helsinki 2005, str. 25.
- LINDSRTOM Gustav. *The Headline Goal, European Union Institute for Security Studies*, Paris, January 2007, str. 1-3. *An Initial Long-Term Vision for European Defence Capability and Capacity Needs*. European Defence Agency, Levi, October 3rd, 2006, str. 1.
- EU OHQ C33, Operační dokumentace EU OHQ a EUFOR RD CONGO 2006*. Prezentace EUFOR RD CONGO – Operational Rehearsal. Potsdam, 2006, snímek 4, 7, 9 a 21.
- Department of Defence Dictionary of Military and Associated Terms*, Joint Pub 1-02 (US Acronyms and Abbreviations and NATO Terms). Washington DC: Office of the Chairman the Joint Chief of Staff, 23 March 1994, str. 336.
- http://en.wikipedia.org/wiki/European_Union_Battlegroups.
- http://en.wikipedia.org/wiki/Special_Forces.

Zkratky užívané v článku a schématech:

AUT	Austria	Rakousko
BB	Battleship	bojová loď
BGHQ	Battle Group Headquarters	velitelství Battle Group
BOMB	---	bomba, nálož, výbušné zařízení
BPY	Battle Position Error (Y)	odchylka (chyba) v určení bojové pozice
CCT	Combat Camera Team	tým válečných zpravodajů
CIS	Communication and Information Systems	komunikační a informační systémy
CS	Combat Support	bojová podpora
CSS	Combat Service Support	všestranné bojové zabezpečení
CZE/SVK Battle Group EU	Czech and Slovak Battle Group European Union	česko-slovenské bojové uskupení Evropské unie
DEU	Deutschland	Německo
DRUG	Drug Operation	operace Droga (zásah) proti překupníkům drog
EOD	Explosive Ordnance Disposal	odřad likvidace výbušného materiálu
ESDP	European Security Defence Policy	evropská bezpečnostní a obranná politika
EU FHQ	European Union Force Headquarters	velitelství sil Evropské unie
EU OHQ	European Union Operation Headquarters	operační velitelství EU
EUBGs	European Union Battle Groups	bojová uskupení Evropské unie
EUMS	European Union Military Staff	vojenský štáb Evropské unie

EW	Electronic Warfare	elektronický boj
FHQ	Force Headquarters	velitelství sil
FST	Forward Surgical Team	předsunutý chirurgický tým (bývalý MASH)
GAERC	General Affairs & External Relations Council	Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy
HG	Head Goal	hlavní cíl
HMV	---	hlavní místo velení
INFOOPS	Info-Operations	informační operace
IO	Info-Operations	informační operace
KVD	---	kurz vyšších důstojníků
MASS	Mass Demonstrations	masové demonstrace
MP	Military Police	Vojenská policie
NEC	Network-Enabled Capability	integrované bojové informační prostředí
NRF	NATO Response Force	síly rychlé reakce NATO
OTC	---	odborné taktické cvičení
OTS VŘ	---	operačně taktický systém velení a řízení
PI	Public Information	informace určené pro veřejnost
PrÚU	---	praporeční úkolové uskupení
SAFE	---	útočiště (tajný úkryt) sil protivníka
SEAL	Sea-Air-Land (team)	speciální síly vojenského námořnictva USA (námořně-vzdušně-pozemní tým) [ekvivalent britské SBS - Special Boat Service]
Sk	---	skupina
SO	Special Operations	speciální operace
SOF	Special Operations Forces	síly pro vedení speciálních operací
SOOS	---	společný obraz o operační situaci
SpecS	SF- Special Forces	speciální síly
SpS	Joint Force	společné síly
SPY	Spy	nepřátelský vyzvědač
SRD	Short Range Defence	prostředky protivzdušné obrany krátkého dosahu
SRR	---	síly rychlé reakce
ŠN	---	štábní nácvik
TMV	---	taktické místo velení
TPT	Tactical Psychological Team	taktický psychologický tým
UNMOCH	United Nations Mission Organization in Chebland	organizační mise OSN v Cheblandu
VeSpS	JFC - Joint Force Command	velitelství společných sil
VŠC	CPX - Command Post Exercise	velitelsko štábní cvičení
VzS	AF - Air Force	vzdušné síly
ZMV	---	záložní místo velení